

Høring av forslag til endring i kraftrasjoneringsforskriften

Innlemming av krav til innhold i rasjoneringsplaner

5
2018

HØRINGS
DOKUMENT

Høringsdokument nr 5-2018

Høring av forslag til endring i kraftrasjoneringsforskriften

Utgitt av: Norges vassdrags- og energidirektorat

Redaktør: Synnøve Lill Paulen

Forfattere: Synnøve Lill Paulen, Martine Linge Johansen, Jonas Skaare Amundsen

Trykk: NVEs hustrykkeri

Opplag: web

Forsidefoto: Tore Sollibråten/NVE

ISBN 978-82-410-1668-4

ISSN 1501-2840

Sammenheng: NVE sender ut høring på forslag for endringer i kraftrasjoneringsforskriften. Endringen går ut på å forskriftsfeste gjeldende krav til planlegging for kraftrasjonering, og samtidig gi noe større handlingsrom for nettselskapene. I tillegg ønsker NVE innspill på hvordan AMS kan benyttes for å håndtere en rasjonerinssituasjon på en mer skånsom måte.

Emneord: Rasjonering, anstrengt energisituasjon

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
Internett: www.nve.no

Høring av forslag til endring i kraftrasjoneringsforskriften

Innlemming av krav til innhold i rasjoneringsplaner

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
1 Innledning og bakgrunn	5
1.1 Rasjoning.....	5
1.2 Forskriftsfesting og oppdatering av krav.....	5
1.3 Mulig nytt krav som følge av AMS.....	6
1.4 Veileder	6
2 Forslag til endring i forskrift om kraftrasjoning	8
2.1 Ny tittel.....	8
2.1.1 Forslag til endring.....	8
2.1.2 Begrunnelse.....	8
2.2 Nye bestemmelser om krav til rasjoneringsplaner	8
2.2.1 Bakgrunn	8
2.2.2 Ny § 6a om rasjoneringsplaner.....	9
2.2.3 Begrunnelse.....	9
2.2.4 Nytt vedlegg 1 til § 6a om rasjoneringsplaner.....	10
2.2.5 Begrunnelse.....	11
2.3 Endringer i bestemmelser om overtredelsesgebyr og tvangsmulkt	11
2.3.1 Forslag til endring i § 13 Pålegg	11
2.3.2 Begrunnelse.....	11
2.3.3 Forslag til endringer i § 13a Overtredelsesgebyr	11
2.3.4 Begrunnelse.....	12
3 Økonomiske og administrative konsekvenser av endringen..	13
4 Høring av mulig fremtidig krav til bruk av AMS	14
4.1 Mulig bruk av AMS i rasjoning.....	14
4.2 Mulige konsekvenser	15
5 Forslag til forskriftstekst	17

Forord

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sender med dette på høring forslag til endring i forskrift om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering (kraftrasjoneringsforskriften).

Vi ber om at kommentarer til forslagene sendes NVE innen **20.05.2018**.

Høringssvar sendes helst elektronisk til: nve@nve.no

Innspill kan også sendes til:

Norges vassdrags- og energidirektorat, Postboks 5091 Majorstua, 0301 OSLO.

Svaret merkes med referansenummer: 201801425

Etter høringsfristens utløp vil NVE vurdere de innkomne høringsuttalelser og på bakgrunn av disse vedta endringer i forskrift om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering.

Det tas sikte på at endringene i forskrift om planlegging mv., kraftrasjonering vedtas før sommeren 2018 og trer i kraft 01.07.2018.

Oslo, mars 2018

Per Sanderud
vassdrags- og
energidirektør

Anne Vera Skriverhaug
avdelingsdirektør

Sammendrag

NVE vedtok i 2006 en rekke krav til innholdet i planverket for kraftrasjonering. Dette vedtaket ble sendt til alle enheter i kraftforsyningens beredskapsorganisasjon med nettvirksomhet. Vedtaket konkretiserer hva planverket for kraftrasjonering skal inneholde.

Vedlagte forslag går i hovedsak ut på å forskriftsfeste allerede gjeldende krav. NVE ser det mer hensiktsmessig at denne type krav fremgår av forskrift fremfor enkeltvedtak.

NVE foreslår i tillegg mindre materielle endringer i krav til innhold. Rasjoneringsplaner som oppfyller krav gitt i vedtaket av 6. november 2006, vil også oppfylle kravene som nå foreslås innlemmet i kraftrasjoneringsforskriften¹.

En endring i forslaget går på bestemmelsen om tvangsmulkt. Endringen er utformet slik at bestemmelsen vil sammenfalle med tilsvarende bestemmelse i forslag til endringer i beredskapsforskriften², som er på høring nå³.

Videre foreslås det en mindre endring i kraftrasjoneringsforskriftens bestemmelse om overtredelsesgebyr. Det foreslås at dennes virkeområde også omfatter brudd på den foreslåtte nye bestemmelsen om rasjoneringsplaner. Dette, sammen med endringen om tvangsmulkt, vil videreføre dagens handlingsrom for reaksjoner ved brudd på krav til rasjoneringsplaner.

I tillegg til innspill på forslag om forskriftsendringen ønsker NVE innspill på om NVE også bør stille krav til tilrettelegging for bruk av AMS i en rasjoningssituasjon. Ved å ta i bruk mulighetene som ligger i AMS vil nettselskapene kunne tilby et mer skånsomt alternativ for begrensnng av forbruk enn roterende utkobling. Det er foreløpig ikke lagt inn et slikt endringsforslag i denne høringen, men kapittel 4 beskriver nærmere hva det ønskes innspill på. I etterkant av høringen vil NVE vurdere om det bør stilles slike krav, og eventuelt sende dette på en egen høring.

---

¹ Forskrift av 17. desember 2001 nr 1421 om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering.

² Forskrift av 7. desember 2012 nr. 1157 om forebyggende sikkerhet og beredskap i energiforsyningen.

³ Endringer i beredskapsforskriften sendt på høring 19. desember 2017.

1 Innledning og bakgrunn

1.1 Rasjonering

Ifølge energiloven⁴ § 6.2 kan Olje- og energidepartementet (OED) *sette i verk rasjonering, herunder tvangsmessige leveringsinnskrenkninger eller rekvisisjon, når ekstraordinære forhold tilsier det*. Det er altså OED som på bakgrunn av en anbefaling fra rasjoneringsmyndigheten (NVE), vedtar å innføre en krafrasjonering. Det er også OED som må vedta å oppheve iverksatt rasjonering.

Rasjonering kan kun iverksettes dersom markedet og tiltak myntet på anstrengte kraftsituasjoner⁵ ikke alene kan løse en energiknapphet. Dersom OED har satt i verk rasjonering, er det NVE som rasjoneringsmyndighet som fatter rasjoneringsvedtak ovenfor de enkelte KBO-enhetene med områdekonsesjon.

Tvangsmessige leveringsinnskrenkninger kan gjennomføres på forskjellige måter. Forbruksreduksjoner i regional- og transmisjonsnettene vil vedtas av NVE som rasjoneringsmyndighet. Overvåkning av magasinene og fastsettelse av nødvendig rekvisisjon av energi foretas også av rasjoneringsmyndigheten.

I lokale planer for rasjonering må det planlegges for gjennomføring av forbruksreduksjoner i distribusjonsnettene. Dersom det blir aktuelt å gjennomføre tvangsmessige leveringsinnskrenkninger i distribusjonsnettene vil NVE komme med vedtak om dette som blant annet vil inneholde:

- En kort bakgrunn/situasjonsbeskrivelse
- konkret når og hvor det skal rasjoneres,
- totalkvoten som virksomheten skal holde seg innenfor (rasjoneringsvolum),
- hvilken måte det innledningsvis skal rasjoneres på (kvote eller sonevis roterende utkobling),

NVE vil også kunne delegerer myndighet til å treffe vedtak innenfor nevnte rammer til de enkelte KBO-enhetene⁶. Videre vil KBO underlegges ledelsesleddene både på distriktsnivå og sentralt når det gjelder koordinering av tiltak og rapportering av effekter av disse.

1.2 Forskriftsfesting og oppdatering av krav

Gjeldende krav om innhold i planverket for krafrasjonering ble stilt i vedtak av 6. november 2006 (NVE 200604624-1)⁷. Dette forskriftsforslaget innebærer at de gjeldende kravene til innhold i rasjoneringsplaner forskriftsfestes. NVE anser det hensiktsmessig å

---

⁴ Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) av 29. juni 1990 nr. 50

⁵ Utover sparekampanjer og tiltak for svært anstrengte energisituasjoner har systemansvarlig flere virkemidler for å lette på en anstrengt situasjon.

⁶ Energiloven § 6-2

⁷ Vedtaket ligger ved høringen som vedlegg 1.

forskriftsfeste kravene i stedet for at disse fremgår av enkeltvedtak. Vi foreslår derfor at kravene innlemmes i kraftrasjoneringsforskriften.

Dette endringsforslaget er også en oppdatering av kravene til innhold i rasjoneringsplaner. Krav som ikke har vært fulgt opp ved tilsyn av rasjoneringsplaner er foreslått fjernet. Videre er kravene oppdatert på bakgrunn av NVEs interne planer for gjennomføring av en rasjonering. I tillegg er kravene oppdatert for å ta hensyn til innføringen av avanserte måle- og styringssystem (AMS), som vil gjøre en del av de tidligere kravene redundante.

De oppdaterte kravene gir større handlingsrom for selskapene, ved at detaljerte krav rundt hvordan både kvoterasjonering og sonevis roterende utkoblinger skal planlegges gjennomført er fjernet. En del av de detaljerte kravene ble ikke fulgt opp i NVEs tilsyn, og andre kan løses enklere ved hjelp av AMS-målerne. Dette innebærer ikke at det stilles lavere krav til kvaliteten på rasjoneringsplanene. NVE anser fremdeles nettselskapenes rasjoneringsplaner som en viktig del av beredskapen for energiknapphet.

Dagens rasjoneringsplaner som oppfyller krav gitt i vedtak datert 6. november, vil også oppfylle kravene som nå foreslås innlemmet i kraftrasjoneringsforskriften.

1.3 Mulig nytt krav som følge av AMS

I tillegg til oppdatering av eksisterende krav som følge av innføring av AMS vurderer NVE om det skal gjøres ytterligere endringer for å utnytte mulighetene de nye målerne gir. Det blir ikke i denne omgang foreslått et nytt krav på dette punktet i kraftrasjoneringsforskriften, men NVE vil på bakgrunn av innspillene fra høringen vurdere om det skal foreslås en ny endring av kraftrasjoneringsforskriften. Dette for å legge til rette for mer bruk av funksjonaliteten i AMS i en rasjoneringssituasjon. AMS gir i seg selv en stor fordel ved en kvoterasjonering, ved at forbrukeren har bedre oversikt over sitt eget forbruk, og derfor lettere kan overholde sin kvote. I tillegg til dette kan funksjonalitet for å begrense forbruk i AMS benyttes for å redusere nødvendigheten av å gå over i en sonevis roterende utkobling. Dette vil være et mer skånsomt alternativ enn roterende utkobling.

Samtidig vil tilrettelegging for bruk av denne funksjonaliteten føre til kostnader for selskapene. Dersom man skal bruke denne funksjonaliteten i en kvoterasjonering, vil man måtte ha et system for å sørge for at den enkelte måler begrenser forbruket til den riktige kvoten. Et slikt system må også sikres i tilstrekkelig grad⁸. Kapittel 4 gir et overordnet bilde av hvordan NVE ser for seg at denne funksjonaliteten kan brukes, og hva vi ønsker innspill på.

1.4 Veileder

NVE har også oppdatert veilederen «Veiledning for rasjonering i kraftsystemet» (NVE veileder 3/2005). Veilederen beskriver hvordan NVE mener de foreslåtte kravene kan oppfylles og hvordan AMS kan forenkle oppfyllelsen av bestemmelsen.

---

⁸ Jf forslag til nytt krav om sikkerhet for bryterfunksjonalitet i AMS i høring av endringer i beredskapsforskriften den 19. desember 2017.

Utkastet til den nye veilederen er inkludert som vedlegg 2 til høringsdokumentet. NVE mottar gjerne innspill til veilederen. Veilederen planlegges publisert i etterkant av endringene i forskriften.

2 Forslag til endring i forskrift om kraftrasjonering

2.1 Ny tittel

2.1.1 Forslag til endring

Som ny tittel på forskriften foreslås:

Forskrift om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering (kraftrasjoneringsforskriften).

2.1.2 Begrunnelse

Det er ønskelig å ha en korttittel på forskriften. I energibransjen har forskriften blitt omtalt som rasjoneringsforskriften. Som en offisiell korttittel kan dette likevel være for generelt. NVE foreslår derfor å endre tittelen på forskriften slik at korttittelen på forskriften blir kraftrasjoneringsforskriften.

2.2 Nye bestemmelser om krav til rasjoneringsplaner

2.2.1 Bakgrunn

Det er en nær sammenheng mellom regelverket for kraftrasjonering og regelverket for kraftforsyningsberedskap også når det gjelder planverk.

I kraftrasjoneringsforskriften står det i § 5 annet ledd om planer og prosedyrer for gjennomføring av rasjonering:

Rasjoneringsmyndigheten skal sørge for at det til enhver tid er utarbeidet nødvendige planer og prosedyrer for sikker og effektiv varsling og rapportering om iverksettelse, gjennomføring og opphør av rasjonering.

Videre står det i § 6 annet ledd om tvangsmessige leveringsinnskrenkninger:

Rasjoneringsmyndigheten skal sørge for at det til enhver tid foreligger planer for gjennomføringen av tvangsmessige leveringsinnskrenkninger.

I beredskapsforskriften heter det i § 2-5 om beredskapsplanlegging⁹:

Alle KBO-enheter skal ha et oppdatert beredskapsplanverk tilpasset virksomhetens art og omfang. Planverket skal bygge på risiko- og sårbarhetsanalyser og skal omfatte alle beredskapstiltak etter denne forskriften.

Beredskapsplanleggingen skal blant annet omfatte forberedelser og tiltak det kan bli nødvendig å iverksette ved store ulykker, vesentlige skader, trusselsituasjoner, rasjonering og andre ekstraordinære situasjoner som kan

---

⁹ Er i forslag om endringer i beredskapsforskriften den 19 desember 2017 foreslått flyttet til ny § 2-4

påvirke energiforsyningens drift og sikkerhet. Beredskapsplanverket skal, innenfor rammene av kapittel 6 om informasjonssikkerhet, samordnes med berørte myndigheter og andre relevante virksomheter, deriblant andre KBO-enheter.

KBO-enheter har oppfylt kravene til rasjoneringsplan etter disse bestemmelsene ved å inkludere rasjoneringsplan som en del av beredskapsplanleggingen og følge de spesifikke krav i vedtaket fra 2006 til innholdet i disse.

NVE mener at en spesifisering av hva som skal inngå i lokale rasjoneringsplaner fremdeles er nødvendig for å sikre et godt grunnlag for gjennomføring av en eventuell rasjoneringsplan. En god gjennomføring av en rasjoneringsplan krever forberedelser for å raskere kunne redusere forbruket i området og for å sikre at man fordeler tilgjengelig energi etter prioriteringskriteriene i krafrasjoneringsforskriften.¹⁰

Kravene som blir foreslått i den nye forskriftsbestemmelsen viderefører kravene fra vedtaket fra 2006 både i virkeområde og omfang. Det er imidlertid gjort noen redaksjonelle endringer ved at selve ordlyden er noe forenklet. Det gjøres ikke meningen materielle endringer i kravene. De oppdaterte kravene er mindre detaljerte, og gir derfor virksomhetene noe friere handlingsrom for hvordan planene utformes. Rasjoneringsplaner som i dag fyller kravene gitt i vedtaket vil derfor også oppfylle kravene i den foreslåtte nye bestemmelsen i forskriften.

2.2.2 Ny § 6a om rasjoneringsplaner

Forslag til ny § 6a Rasjoneringsplaner

Alle virksomheter som er KBO-enheter etter beredskapsforskriften § 3-3¹¹ og som har områdekonsesjon etter energiloven § 3-2 plikter å utarbeide rasjoneringsplaner som en del av sin beredskapsplanlegging.

Virksomheter omfattet av første ledd skal utarbeide rasjoneringsplaner med utgangspunkt i ansvarsområdet til den enkelte KBO-enhet og anlegg omfattet av områdekonsesjonsordningen. Rasjoneringsplanen skal inneholde alle elementer som fastsatt i vedlegg 1.

Rasjoneringsplaner skal koordineres med andre relevante KBO-enheter og KDS etter beredskapsforskriften § 3-1¹² i det aktuelle området.

2.2.3 Begrunnelse

Vedtaket fra 2006 ble sendt til alle KBO-enheter med nettvirksomhet, og var ment å gjelde for disse. Med nettvirksomhet menes virksomheter som har inntektsramme etter kontrollforskriften¹³. Virksomheten som omfattes av denne definisjonen vil være de samme virksomhetene som både er KBO-enheter og har områdekonsesjon. NVE foreslår

---

¹⁰ Krafrasjoneringsforskriften § 9

¹¹ Er i forslag om endringer i beredskapsforskriften den 19. desember 2017 foreslått flyttet til ny §2-1

¹² Er i forslag om endringer i beredskapsforskriften den 19. desember 2017 foreslått flyttet til ny §2-1

¹³ Forskrift av 11. mars 1999 nr. 302 om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariff

at ny § 6a skal gjelde for KBO-enheter som har områdekonsesjon. Dette er i praksis en endring av ordlyden og medfører ingen endring av hvilke virksomheter som er omfavnet av kravene.

Grunnlaget for å endre definisjonen er at det med områdekonsesjon følger en leveringsplikt etter energiloven § 3-3, det er derfor naturlig å knytte planverket for håndtering av tvangsmessige leveringsinnskrenkninger til disse virksomhetene.

Samtidig er det virksomheter med områdekonsesjon som er begrenset til et industriområde og som ikke leverer elektrisk kraft til andre forbrukere. Det er lite hensiktsmessig at disse skal omfattes av krav for planlegging av gjennomføring av en kraftrasjonering da det er lite behov for koordinering av svært få virksomheter, der reduksjon av forbruk kan rettes mot den enkelte virksomhet. Med bakgrunn i dette er det hensiktsmessig å redusere omfanget av virksomheter og rette kravet mot de som er utpekt som KBO-enheter, og derfor har vesentlig betydning for overføring av elektrisk kraft.¹⁴

Det er foreslått at kravene til innhold i rasjoneringsplaner plasseres i et vedlegg. Vedlegget vil være en del av forskriften og kravene til innhold vil måtte oppfylles på samme måte som andre forskriftskrav.

2.2.4 Nytt vedlegg 1 til § 6a om rasjoneringsplaner

Forslag til nytt Vedlegg 1: Særlige krav til rasjoneringsplaner etter § 6a

Rasjoneringsplaner etter § 6a skal inneholde:

- a) *Plan for organisering av egen beredskap, vaktordninger, koordinerende driftsgruppe ol. ved gjennomføring av rasjonering. Planen bør ta hensyn til personsikkerhet og beredskap for feilretting og manuelle koblinger.*
- b) *Plan for informasjonshåndtering knyttet til gjennomføring av kraftrasjonering. Dette skal omfatte både informasjon til egne abonnenter, Fylkesmannen, kommuner, samfunnskritiske funksjoner, media og NVE samt plan for informasjon internt i egen enhet og øvrig allmennhet. Planen må også beskrive hvordan henvendelser fra de samme enhetene skal håndteres.*
- c) *Plan for samarbeid med Fylkesmann, kommuner, innehavere av samfunnskritiske funksjoner, herunder politi, helsevesen og teleoperatører, og andre viktige aktører ved forberedelsene til og gjennomføring av rasjonering.*
- d) *Oversikt over sluttbrukere som skal prioriteres under rasjonering*
- e) *Oversikt over lokale produksjonsanlegg med tilhørende produksjonsmuligheter. Dette inkluderer produksjonsanlegg i distribusjonsnettet, stasjonær nødstrøm hos prioriterte sluttbrukere og større mobile nødstrømsaggregat i forsyningsområdet.*

---

¹⁴ Energiloven § 9-1

- f) *Plan for utkobling av uprioritert forbruk og forbruk som skal nedprioriteres ved rasjonering.*
- g) *Plan for gjennomføring av kvoterasjonering. Denne skal inkludere hvordan nettselskapet skal kunne redusere overføringen til sine sluttforbrukere med henholdsvis 30, 50 og 70% i samlet overføring til alle sine sluttbrukere tilsvarende periode året før.*
- h) *Plan for gjennomføring av sonevis roterende utkoblinger. Denne skal inkludere en plan for hvordan nettselskapet skal kunne redusere overføringen til sine sluttforbrukere med henholdsvis 30, 50 og 70% i samlet overføring til alle sine sluttbrukere tilsvarende periode året før.*

2.2.5 Begrunnelse

Implementering av AMS gir en rekke fordeler for gjennomføring av en kvoterasjonering. En del av de mer spesifikke kravene som er gitt av vedtaket av 6.11.2006 inkluderer overvåking av faktisk forbruk og rapportering av dette. Med innføring av AMS vil disse kravene være overflødige. Samtidig gav vedtaket svært spesifiserte krav på andre områder. Ved å fjerne de mest spesifikke kravene åpner NVE nå for litt større handlingsrom for den enkelte virksomhet. NVE stiller likevel de samme kravene til kvalitet i planene.

2.3 Endringer i bestemmelser om overtredelsesgebyr og tvangsmulkt

2.3.1 Forslag til endring i § 13 Pålegg

Forslag til endring i § 13 Pålegg og tvangsmulkt

Rasjoneringsmyndigheten eller den rasjoneringsmyndigheten gir fullmakt, kan gi de pålegg som er nødvendig for gjennomføring av denne forskrift.

Ved overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift, kan rasjoneringsmyndigheten ilegge tvangsmulkt i medhold av energiloven § 10-3.

2.3.2 Begrunnelse

Overtredelse av bestemmelser gitt i forskriften anses av NVE å være av en så alvorlig karakter at det bør kunne ilegges tvangsmulkt uten at det behøves å gi et foregående pålegg. NVE foreslår derfor å endre forskriften på dette punkt. Forslaget sammenfaller også med det som er foreslått i forslag til endringer i beredskapsforskriften.

2.3.3 Forslag til endringer i § 13a Overtredelsesgebyr

Forslag til endringer i § 13a Overtredelsesgebyr

Ved overtredelse av bestemmelsene i §6a og vedlegg 1, §9, §10, §11 og § 12 kan det ilegges overtredelsesgebyr.

2.3.4 Begrunnelse

NVE forslår samtidig å endre rasjoneringsforskriften § 13a om overtredelsesgebyr, slik at den også omfatter overtredelse av de foreslåtte nye bestemmelsene om lokale rasjoneringsplaner i § 6a og vedlegg 1.

3 Økonomiske og administrative konsekvenser av endringen

NVE legger til grunn at forslaget ikke får vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser. Forslaget er i all hovedsak en forskriftsfesting av allerede gjeldende rett og vil ikke medføre nye eller utvidede plikter i forhold til krav gitt i vedtak om innhold i rasjoneringsplaner av 6. november 2006. Det er heller ikke flere virksomheter som vil bli omfattet av kravene.

Forslag om endring av bestemmelser om overtredelsesgebyr og tvangsmulkt medfører heller ikke noen endringer i den faktiske rettstilstanden. Vedtaket fra 2006 er blant annet gitt med hjemmel i kraftrasjoneringsforskriften §13, og er derfor et pålegg som det etter forskriftens §§12, 13 og 13a kan gis både overtredelsesgebyr og tvangsmulkt for overtredelse av.

Den foreslåtte endringen i kraftrasjoneringsforskriften §13 vil gi hjemmel for å ilegge tvangsmulkt også dersom de øvrige bestemmelsene i kraftrasjoneringsforskriften ikke blir fulgt. I praksis betyr dette at man har raskere adgang til å følge opp brudd på bestemmelsene i kraftrasjoneringsforskriften, ved at man unngår å måtte gi et eget pålegg etter § 13 som deretter kan følges opp med tvangsmulkt.

4 Høring av mulig fremtidig krav til bruk av AMS

God gjennomføring av en kvoterasjonering krever at kunder følger med på eget forbruk og innfører sparetiltak for å overholde sin kvote. AMS legger til rette for dette ved at kundene får en mye bedre oversikt over eget forbruk, og derfor lettere kan tilpasse seg sin egen kvote. På denne måten kan AMS bidra til å unngå at man kommer i en situasjon der man må begynne å koble ut større soner av forbrukere for å redusere totalt energiforbruk.

Sonevis roterende utkoblinger er en stor påkjenning både for systemet og komponentene i systemet, men også for forbrukerne som blir rammet. I en sonevis utkobling vil man ikke kunne ta hensyn til at flere av sluttbrukerne bør prioriteres, da man vil koble ut større områder av gangen. Skjerming av enkeltbrukere blir derfor ikke mulig uten å også gi forsyning til mange som ikke skal skjermes. Med funksjonalitet for å sette begrensinger for effekt- eller energiuttak slik som AMS gir mulighet for vil sluttbrukere ikke ha mulighet til å overgå sine kvoter. Dette vil likevel være et mer skånsomt tiltak enn sonevis roterende utkoblinger. NVE vurderer nå om det skal legges til rette for mulighet til å begrense energiuttak i AMS-målere under en kvoterasjonering. Krav til planer for bruk av AMS i rasjonering vil først være aktuelt etter at AMS er installert hos alle nettselskaper.

Vi ber i denne omgang om innspill på:

- hvordan begrensning av effekt- eller energiuttak i AMS skal kunne brukes i en rasjonering
- hvilke konsekvenser tilrettelegging for dette vil kunne få.

Særlig er vi interessert i innspill på:

- hvilke kostnader tilrettelegging for bruk av AMS vil påføre virksomhetene
- om selskapene ser andre nyttevirkninger utover det som er nevnt her.

Et eventuelt nytt krav om tilrettelegging for bruk av AMS vil bli fremmet i en egen forskriftsendring med en egen høring. Et eventuelt krav vil ikke settes i kraft før tidligst 01.07.2019.

4.1 Mulig bruk av AMS i rasjonering

Alle nye AMS-målere skal ha funksjonalitet for å bryte og begrense effektuttaket i det enkelte målepunkt jf avregningsforskriften¹⁵ § 4-2 bokstav e. I dag har i overkant av 30% av nettselskapene allerede implementert funksjonalitet som legger til rette for begrensning av effekt- eller energiuttak hos kunder med forbruk under 100 000 kWh/år¹⁶. I den samme undersøkelsen svarte 16% at de har planer om å installere funksjonalitet for

---

¹⁵ Forskrift av 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning, fakturering av nettjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv.

¹⁶ Andel selskaper som svarte at funksjonalitet for struping er implementert i AMS-rapporteringen i november 2017. Se [NVE-rapport 5-2018](#)

å koble ut flere målepunkt samtidig (massebryting). NVE har ikke i dag stilt krav til at nettselskap skal ha funksjonalitet for bryting eller begrensning av effektuttaket i flere AMS-målere samtidig, og forslag til endringer i beredskapsforskriften gir en del begrensninger for bruk av slik funksjonalitet. Dagens krav begrenser seg til å gi muligheten for å bryte og begrense effektuttaket i en og en måler.

NVE ser for seg at bruk av AMS i rasjonering vil være et mellomtrinn mellom dagens form for kvoterasjonering og sonevis roterende utkobling. Et vedtak om kvoterasjonering med bruk av AMS vil fremdeles være en kvoterasjonering med totalkvote gitt av NVE. Forskjellen fra en vanlig kvoterasjonering blir at NVE gir tillatelse til å midlertidig bryte strømmen i enkelt-målepunkter i tilfeller hvor forbruk overgår fastsatt kvote, enten ved å bruke funksjonalitet for energirestriksjoner i AMS-måleren eller funksjonalitet for effektrestriksjoner. Her vil energirestriksjoner trolig være det mest aktuelle, da det er energien det er knapphet på. Et slikt tiltak vil være en eskalering fra kvoterasjonering, men blir samtidig ansett som mer skånsomt enn gjennomføring av sonevis roterende utkoblinger. Dette er kun aktuelt dersom nettselskapet har installert, eller raskt kan installere, funksjonalitet for utkobling etter gitte kvoter, og dersom forbrukerne som ikke overholder kvotene hovedsakelig har AMS med denne funksjonaliteten. Dersom dette likevel ikke gir tilstrekkelig virkning, eller ikke er en reell mulighet, blir neste steg å vurdere sonevis roterende utkoblinger.

Gjennomføring av kvoterasjonering med bruk av AMS vil kun kunne iverksettes etter vedtak fra NVE som spesifiserer dette. AMS gir i seg selv en del fordeler ved at forbrukere under en kvoterasjonering har mye bedre oversikt over eget forbruk, og derfor lettere kan tilpasse seg til sin utdelte kvote. Begrensning i forbruket gjennom AMS vil være et mer effektivt, virkemiddel enn et kvotesystem med overforbrukstariff, og kan tas i bruk dersom kvotesystem med overforbrukstariff ikke er effektivt nok. Samtidig vil det være mindre inngripende enn sonevis roterende utkobling hvor ingen forbrukere i sonen får strøm. NVE anser derfor bruk av AMS i kvoterasjonering som et mulig virkemiddel mellom ordinær kvoterasjonering og en sonevis roterende utkobling. Selv om de aktuelle virkemidlene er utformet med tanke på stigende alvorlighetsgrad og effektivitet, vil NVEs valg og eventuelt endring av virkemiddel alltid bli vurdert opp mot den aktuelle situasjonen.

4.2 Mulige konsekvenser

Ved å innføre AMS og bruk av funksjonalitet for å redusere forbruket på sluttbrukernivå vil man kunne redusere forbruket på en sikker måte uten å måtte ta steget til sonevise utkoblinger. Dette gir mulighet til skjerming av et større antall prioriterte sluttbrukere og skåner også kraftsystemet for større påkjenninger, og kan redusere sannsynligheten for feil. Et slikt system vil kunne legge til rette for å utnytte AMS sitt potensiale for en løsning av energimangel som er mer skånsom for forbrukerne enn tiltakene nettselskapene har hatt tilgang til hittil.

Krav om innføring av bruk av AMS for kvoterasjonering kan føre til administrative og økonomiske konsekvenser for nettselskapene. Dette vil føre med seg både ressursbruk i virksomhetene og i tillegg kan det medføre behov for implementering av ny funksjonalitet i AMS, utover dagens spesifiserte krav. For eksempel funksjonalitet for begrensning av energiuttak der hvor dette ikke allerede er implementert. Nettselskapene

kan også måtte videreutvikle system for å kunne håndtere tildelte kvoter som grenseverdi for energiuttak i det enkelte målepunkt. Videre må slike system også oppfylle sikkerhetskrav som gitt i foreslåtte endringer av beredskapsforskriften. Det kan medføre noe kostnader og ressursbruk å utvikle slike systemer. NVE anser likevel at fordelene ved å unngå en sonevis roterende utkobling i en rasjonerings situasjon kan oppveie kostnadene for planlegging og tilrettelegging for bruk av AMS i slike situasjoner. NVE ønsker innspill fra bransjen på dette før et konkret forslag om dette eventuelt fremmes.

5 Forslag til forskriftstekst

Forslag til forskrift om endring i forskrift 17. desember 2001 nr. 1421 om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering.

Fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat xx.xx.xxxx med hjemmel i forskrift 7. desember 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften) § 9-1 og lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) § 10-6.

I

I forskrift av 17. desember 2001 nr. 1421 om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering gjøres følgende endringer:

Ny tittel skal lyde:

Forskrift av 17. desember 2001 nr. 1421 om planlegging og gjennomføring av rekvisisjon av kraft og tvangsmessige leveringsinnskrenkninger ved kraftrasjonering
(*kraftrasjoneringsforskriften*)

Ny § 6a skal lyde:

§ 6a Rasjoneringsplaner

Alle virksomheter som er KBO-enheter etter beredskapsforskriften § 2-1¹⁷ og som har områdekonsesjon etter energiloven § 3-2 plikter å utarbeide rasjoneringsplaner som en del av sin beredskapsplanlegging.

Virksomheter omfattet av første ledd skal utarbeide rasjoneringsplaner med utgangspunkt i ansvarsområdet til den enkelte KBO-enhet og anlegg omfattet av områdekonsesjonsordningen. Rasjoneringsplanen skal inneholde alle elementer som fastsatt i vedlegg 1.

Rasjoneringsplaner skal koordineres med andre relevante KBO-enheter og KDS etter beredskapsforskriften § 2-1¹⁸ i det aktuelle området.

§ 13 skal lyde:

§ 13 Pålegg og tvangsmulkt

Rasjoneringsmyndigheten eller den rasjoneringsmyndigheten gir fullmakt, kan gi de pålegg som er nødvendig for gjennomføring av denne forskrift.

---

¹⁷ Gitt gjennomføring av foreslåtte endringer i beredskapsforskriften den 19. desember 2017

¹⁸ Gitt gjennomføring av foreslåtte endringer i beredskapsforskriften den 19. desember 2017

Ved overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift, kan rasjoneringsmyndigheten ilegge tvangsmulkt i medhold av energiloven § 10-3.

§ 13a skal lyde:

§ 13a Overtredelsesgebyr

Ved overtredelse av bestemmelsene i §6a og vedlegg I, §9, §10, §11 og § 12 kan det ilegges overtredelsesgebyr.

Nytt vedlegg 1 skal lyde:

Vedlegg I: Særlige krav til rasjoneringsplaner etter § 6a

Rasjoneringsplaner etter § 6a skal inneholde:

- a) Plan for organisering av egen beredskap, vaktordninger, koordinerende driftsgruppe ol. ved gjennomføring av rasjonering. Planen bør ta hensyn til personsikkerhet og beredskap for feilretting og manuelle koblinger.*
- b) Plan for informasjonshåndtering knyttet til gjennomføring av kraftrasjonering. Dette skal omfatte både informasjon til egne abonnenter, Fylkesmannen, kommuner, samfunnskritiske funksjoner, media og NVE samt plan for informasjon internt i egen enhet og øvrig allmennhet. Planen må også beskrive hvordan henvendelser fra de samme enhetene skal håndteres.*
- c) Plan for samarbeid med Fylkesmann, kommuner, innehavere av samfunnskritiske funksjoner, herunder politi, helsevesen og teleoperatører, og andre viktige aktører ved forberedelsene til og gjennomføring av rasjonering.*
- d) Oversikt over sluttbrukere som skal prioriteres under rasjonering*
- e) Oversikt over lokale produksjonsanlegg med tilhørende produksjonsmuligheter. Dette inkluderer produksjonsanlegg i distribusjonsnettet, stasjonær nødstrøm hos prioriterte sluttbrukere og større mobile nødstrømsaggregat i forsyningsområdet.*
- f) Plan for utkobling av uprioritert forbruk og forbruk som skal nedprioriteres ved rasjonering.*
- g) Plan for gjennomføring av kvoterasjonering. Denne skal inkludere hvordan nettselskapet skal kunne redusere overføringen til sine sluttbrukere med henholdsvis 30, 50 og 70% i samlet overføring til alle sine sluttbrukere tilsvarende periode året før.*
- h) Plan for gjennomføring av sonevis roterende utkoblinger. Denne skal inkludere en plan for hvordan nettselskapet skal kunne*

reduere overføringen til sine sluttforbrukere med henholdsvis 30, 50 og 70% i samlet overføring til alle sine sluttbrukere tilsvarende periode året før.

II

Forskriften trer i kraft 1. juli 2018.

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Norges vassdrags- og energidirektorat

Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Telefon: 22 95 95 95
Internett: www.nve.no

